

obojica imali jednake uvjete u vožnji. Klizač koji starta na unutrašnjoj pruži, ima oko ruke bijelu traku, a onaj na vanjskoj, crvenu. Na znak startera, klizači uzimaju zalet, te kratkim brzim klizačkim koracima nastoje što prije prijeći u klizni korak. U vožnji na zavojima natjecatelj primjenjuje prestupajući korak. Brzina klizača raste pri svakom odzavu, a održava se ili opada za vrijeme tzv. slobodnog klizanja na jednoj nozi. Rad ruku je ritmički povezan s radom nogu. Na ravnom dijelovima staze u utrkama na dugim prugama, klizači se kreću rukama ukrštenim na leđima, dok u zavojima izmahuju samo vanjskom rukom. Da bi se smanjio otpor zraka, klizači klizu u preklonu. Cipele za b.k. dopiru do gležnjeva, a noževi klizaljke su dugi i samo malo zaobljeni pri vrhu.

Med. natjecanja održavaju se na kratkim prugama od 500, 1000 i 1500 m i na dugim prugama od 3000, 5000 i 10000 m. Tzv. četverboj za muškarce sastoji se od utrka na 500, 1500, 5000 i 10000 m, a za žene na 500, 1000, 1500 i 3000 m. Te discipline ženskog četverboja čine »mali četverboj« za muškarce. Na PE i PS pobjednici za svaku daljnu osvajaju »male medalje«. Za osvajanje titule na PE i PS potrebno je sudjelovati na svim daljinama. Posebno se održava PS u sprintu; muškarci i žene klizu na 500 i 1000 m. Te pruge voze se dva puta u dva dana (tzv. sprinterski četverboj). Četiri postignuta vremena, preračunata u b., zbrajaju se, a pobjednik je klizač s najmanjim br. b. Na Ol muškarci se natječu pojedinačno na 500, 1000, 1500, 5000 i 10000 m, a žene na 500, 1000, 1500 i 3000 m s posebnim nagradama za svaku disciplinu. Redoslijed se određuje po postignutim vremenima. Na višebojnom natjecanjima poredak se određuje bodovanjem. Na 500 m natjecatelj dobiva onoliko b. koliko je trajalo njegovo klizanje izraženo u sek; na 1000 m vremensko trajanje klizanja izraženo u sek dijeli se sa 2 i to je br. osvojenih b.; na 1500 m postignuto vrijeme dijeli se sa 3, na 3000 m sa 6, na 5000 m sa 10 i na 10000 m sa 20. Na kratkim pistama (duž. 111 m, šir. 3,5-4,5 m) održavaju se posebna PS. Klizači voze 400, 500, 800, 1000, 1500 i 3000 m. Za ulazak u finale natjecatelj nastupaju u prednatjecanju sa skupnim startom od 4 do 8 klizača. Klizač kojeg prestižu mora se maknuti udesno, a ako ga vodeći klizač dva puta prestigne, mora napustiti utрку. U finalnu utрку plasiraju se dva ili tri natjecatelja. Bodovi u finalu dodjeljuju se za: 1. mjesto 5 b., 2. mjesto 3 b., 3. mjesto 2 b., a za 4. mjesto 1 b. U b.k. na kratkim pistama postoje i natjecanja štafeta, i to za muškarce na 5000 m, a za žene na 3000 m. U štafeti sudjeluju 4 klizača koji se smjenjuju dodiri na bilo kojem dijelu staze. Za sudionike u štafeti nije predviđeno koliko dionicu moraju prijeći, ali sva četvorica moraju sudjelovati u natjecanju.

U dohvatnoj utrci b.k. natjecatelji startaju na suprotnim stranama staze. Pobjeđuje klizač koji prestigne drugog ili koji u, najviše, 10 krugova postigne bolje vrijeme. U višebodju se PS održava od 1889 za muškarce i od 1936 za žene, PE od 1891 za muškarce i od 1970 za žene. Na Ol se održavaju natjecanja u pojedinačnim disciplinama za muškarce od 1924 (500, 1500, 5000 i 10000 m) i od 1976 (1000 m), za žene od 1960 (500, 1000, 1500 i 3000 m). Brigu o razvoju b.k. u svijetu vodi ISU, osn. 1892 sa sjedištem u Davosu (Švicarska).

brzinsko koturaljkanje, sp. disciplina u kojoj natjecatelji nastoje prijeći, vozeći ulijevo, u što kraćem vremenu određenu dionicu na eliptičastoj stazi duž. obično 400 m, šir. 7 m. Pri startu, vrhovi koturaljki moraju biti izi startne linije; pobjeđuje onaj koji vrhom koturaljke prvi prijeđe liniju cilja. Vozači se kreću nešto kraćim koracima od onih u brzinskom klizanju, s trupom u preklonu i snažnim zamasima rukama, koji prate ritmički rad nogu. U natjecanju parova koturaljkaši startaju na suprotnim stranama staze, a kod disciplina iznad 3000 m primjenjuje se grupni start. U toku natjecanja prestizajući vozači moraju se na znak suca žutom zastavicom sklanjati na vanjski dio staze. Onaj vozač, kojeg vodeći natjecatelj prestigne za dvije dužine staze, mora na sučev znak plavom zastavicom napustiti natjecanje. Crnom zastavicom se upozoravaju natjecatelji da napuste utрку zbog doticanja, guranja, podmetanja nogu i sl. Natjecanja se održavaju odvojeno za muškarce i žene, na prugama od 500, 1000, 1500, 3000, 5000, 10000 i 20000 m, a registriraju se rekordi i na 15000, 25000 i 30000 m. Postoje i vremenske utrke u trajanju od 30 min pa do 24 sata, kao i kružne utrke gradskim ulicama ili tzv. maratonske utrke, npr. tradicionalna utrka Milano-Brescia ili koturaljkaški Tour de France. U štafetnim utrkama članovi ekipe se smjenjuju dodiri na bilo kojem dijelu staze.

brzinsko natjecanje, skijanje: disciplina u brzini skijanja; staza je označena po posebnim pravilima i sastoji se od tri dijela: zalet koji postupno prelazi u veću strminu, brzinski s točno odmjerenim 100-metarskim dijelom (gdje se elektronski mjeri brzina) i posljednji dio namijenjen zaustavljanju. Čuvene su staze za b.n. u Cerviniji i Marmoladi (Italija), St. Moritzu (Švicarska) i Storm-Peaku (SAD). SR 1978 postavio je F. Gasser (Švicarska) sa 201.001 km/sat u Marmoladi.

brzinsko plivanje perajama, natjecateljska disciplina u programu podvodnih sp. aktivnosti; pliva se u plivačkim bazenima. Od starta i nakon okreta dozvoljeno je roniti najviše 15 m. Okretište se mora dotaknuti dijelom tijela ili opreme. Obavezna oprema sastoji se od kupućih gaćica ili kostima i peraja, a dozvoljena je upotreba podvodne maske ili naočala i disalice.

brzinsko ronjenje na dah, natjecateljska disciplina podvodnih sp. aktivnosti. Roni se u plivačkim bazenima; muškarci i žene natječu se na stazi od 50 m. Oprema natjecatelja sastoji se od kupućih gaćica ili kostima i peraja, a dozvoljena je i upotreba podvodne maske ili naočala. Start je skokom u vodu ili iz vode, a cijela dionica se nakon urona mora preroniti tako da nijedan dio tijela ne smije biti izvan vode. Cilj se mora dotaći ispod površine vode.

brzinsko ronjenje s ronilačkom opremom, natjecateljska disciplina podvodnih sp. aktivnosti. Roni se u plivačkim bazenima; za muškarce na 100, 400 i 800 m, a za žene na 100 i 400 m. Oprema se sastoji od kupućih gaćica ili kostima, peraja, podvodne maske ili naočala i ronilačkog aparata otvorenog kruga disanja na komprimirani zrak, pritiska do 200 atm. Natjecatelji drže zračni spremnik najčešće u rukama ispred glave da se smanji otpor kretanja. Start je skokom u vodu ili iz vode i za cijelo vrijeme natjecanja, pa i u okretu, natjecatelj mora biti pod vodom; dodir cilja mora biti ispod površine vode.

brzo gađanje, streljaštvo: način gađanja kod kojega je vrijeme ograničeno dužinom pojave leteće ili pokretne mete, ili je ograničeno trajanje gađanja za svaku seriju metaka. Kod b.g. u siluete koristi se uređaj, izrađen od mehaničkog dijela i tajmera (sprava za mjerenje vremena), koji okreću mete u bočni položaj; kod b.g. letećih meta koriste se strojevi za izbacivanje letećih meta.

brzopotezna partija, šah: oblik partije koja se igra mnogo brže od ostalih partija po posebnim pravilima. Tempo igre određuje se tako da svaki igrač ima na raspolaganju 5, 7 ili 10 min za razmišljanje za čitavu partiju, bez obzira na br. poteza uz upotrebu šah. sata, ili je ograničeno vrijeme razmišljanja za jedan potez, obično na 5, 7 ili 10 sek.

BS-1 Student, oznaka i naziv lakog aviona čiji je prototip izrađen 1956 u radionici Akademskog aerokluba u Beogradu i djelomično u tvornici Ikarus u Zemunu.

BSA (engl. British Small Arms), engl. tvornica automobila i motocikla, poznati proizvođač motocikla za moto-kros; J. Smith je na BSA 1964-65 osvojio PS u moto-krosu, kategorija do 500 ccm.

Bubanj, Radoslav (1943), docent Filozofskog fakulteta u Nišu; 1981 obranio doktorsku disertaciju pri istom fakultetu temom »Karakteristike bioelektričnih manifestacija kod mišića tretiranih izometrijskim, balističkim i repetitivnim naprezanjem«. Bio je omladinski reprezentativac u atletici. Kondicioni je trener FK Radnički (Niš) i član Stručnog savjeta Općinskog saveza nogometnih trenera u Nišu. Napisao i objavio brojne stručne i znanstvene radove.

BRZINSKO KOTURALJKANJE

BRZINSKO PLIVANJE PERAJAMA

